

อุตมวรรณคดีเกี่ยวกับ "เขมร" ในบริเวณหนังสือพิมพ์ไทย :
กรณีเหตุกลางจลเฆสถานทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ.2546

นางสาวชนกพร พิวพัฒน์กุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-2175-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IDEOLOGIES ON "THE KHMERS" IN THAI NEWSPAPER DISCOURSE:
THE CASE OF THE ANTI-THAI RIOTS IN CAMBODIA IN 2003

Miss Chanokporn Puapattanakun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Thai

Department of Thai

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-2175-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อุดมวรรณคดีเกี่ยวกับ "เขมร" ในบริเวณหนังสือพิมพ์ไทย : กรณี
เหตุจลาจลเผาสถานทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ.2546

โดย

นางสาวชนกพร พัวพัฒน์กุล

สาขาวิชา

ภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง

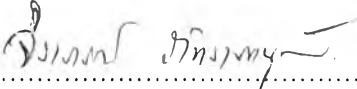
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

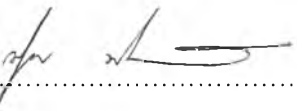
อาจารย์ ดร.ศิริพร ภักดีผาสุข

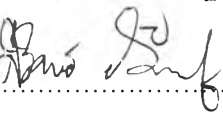
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

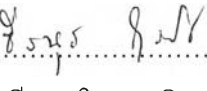
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์จิราภรณ์ ภักธราภานุภัทร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.ศิริพร ภักดีผาสุข)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไกล่รุ่ง อามระดิษ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธีรนุช ไชคสุนนิช)

ชนภาพร พัชพัฒนกุล : อุดมทรรศน์เกี่ยวกับ "เขมร" ในบริจเฉทหนังสือพิมพ์ไทย : กรณีเหตุจลาจล
 ฆาตสถานทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ.2546. (IDEOLOGIES ON "THE KHMERS" IN THAI NEWSPAPER
 DISCOURSE: THECASE OF THE ANTI-THAI RIOTS IN CAMBODIA IN 2003) อ. ที่ปรึกษา :
 ผศ. ดร. ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, อ.ที่ปรึกษาร่วม: อ. ดร. ศิริพร ภัคดีนาสุข, 153 หน้า. ISBN 974-14-2175-3.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาอุดมทรรศน์เกี่ยวกับ "เขมร" ในบริจเฉทหนังสือพิมพ์ไทย กรณีเหตุ
 จลาจลฆาตสถานทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ.2546 ว่ามีการเสนอภาพของ "เขมร" อย่างไร มีอุดมทรรศน์อะไรบ้าง
 อยู่เบื้องหลัง และใช้กลวิธีทางภาษาใดเพื่อสื่ออุดมทรรศน์นั้น โดยเลือกศึกษาจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
 5 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก ข่าวสด และมติชน ตั้งแต่ 28 มกราคม – 3 กุมภาพันธ์ 2546

ผลการวิจัยพบว่าพบกลวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมทรรศน์ที่สำคัญ 9 กลวิธี ได้แก่ การใช้ถ้อยคำ สมญา
 นาม โครงสร้างทางวาทศิลป์ การใช้ข้อสมมติเบื้องต้นเป็นเครื่องมือ การใช้รูปประโยคกรรม การอ้างคำกล่าว
 ของบุคคลอื่น การใช้กลวิธีการเล่าเรื่อง การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการตัดและเน้นข้อความ กลวิธี
 เหล่านี้ต่างเสนอภาพของ "เขมร" ที่สอดคล้องกัน ได้แก่ เขมรป่าเถื่อน เขมรต้องพึ่งไทย เขมรไร้ใจไม่ได้ เขมร
 ด้อยปัญญา และเขมรเป็นศัตรูของชาติ

ภาพของ "เขมร" ที่ปรากฏในบริจเฉทหนังสือพิมพ์รายวันไทยในช่วงเวลาดังกล่าว สะท้อนความคิด
 ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นชาติ ซึ่งนำไปสู่การมองว่ามี "ชาติเรา" และ "ชาติเขา" และ "ชาติเรา" เหนือกว่า
 "ชาติเขา" และอุดมทรรศน์ว่าด้วยสำนึกร่วมแห่งความเป็นชาติของคนไทย

ภาควิชา.....ภาษาไทย.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....ภาษาไทย.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา...2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4580129022 : MAJOR THAI

KEY WORD: DISCOURSE / IDEOLOGY / NEWSPAPER / CAMBODIA

CHANOKPORN PUAPATTANAKUN : IDEOLOGIES ON "THE KHMERS" IN THAI
NEWSPAPER DISCOURSE: THE CASE OF THE ANTI-THAI RIOTS IN CAMBODIA IN
2003. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.NATTHAPORN PANPOTHONG, THESIS
COADVISOR : SIRIPORN PHAKDEEPHASOOK, Ph.D., 153 pp. ISBN 974-14-2175-3.

The present study aims at examining the ideology on "the Khmers" as represented in various types of discourse focusing on the case of the 2003 anti-Thai riots in Cambodia in Thai daily newspapers. The research questions here are: (1) what are the images of "the Khmers" projected in Thai daily newspapers (2) what is the ideology underlying the construction of such images (3) what are the linguistic devices adopted to explicitly and implicitly construct the ideology. The data elicited are from the top five popular Thai daily newspapers including Thai Rath, Daily news, Khao Sod, Matichon and Khom Chad Luek between January 28th to February 3rd 2003.

It is found that the 9 linguistic strategies adopted in the data to construct the ideology on "the Khmers" are using selective choices of words, coining epithets, using rhetorical structures, using presupposition manipulation, using passive construction, using quotation, using detailed narratives, use of punctuation marks and font sizes, and highlighting. These devices altogether construct the images of "the Khmers" as the villain, the dependant, the untrustworthy and ignorant people and the enemy of the Thai.

These images of "the Khmers" in Thai daily newspapers underlying the nationalistic ideology and the Thai national sentiment. These two sets of idea lead to the 'us and them' concept and that 'we are superior to them.'

Department	Thai.....	Student's signature	Chanokporn Puapattanakun
Field of study	Thai.....	Advisor's signature	Natthaporn Panporthong
Academic year	2005.....	Co-advisor's signature	Siriporn Phakdeephassook

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทองและอาจารย์ ดร.ศิริพร ภักดีผาสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าคอยให้คำแนะนำและตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ด้วยความเอาใจใส่ ให้ความอนุเคราะห์หนังสือประกอบการวิจัย อีกทั้งยังคอยห่วงใย ให้สติและกำลังใจ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์อย่างหาที่สุดมิได้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนาที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนและให้ความเมตตาเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์จิราภรณ์ ภักธราภานุภัทร อาจารย์ ดร. เทพี จรัสจรุงเกียรติ อาจารย์ ดร. ไกล่รุ่ง อามระดิษ อาจารย์ ดร.ธีรนุช โชคสุวรรณิช และรองศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่มีค่ายิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์นี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ทั้งยังเมตตาได้ตามทุกข์สุขและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ คุณตา คุณประพฤติ คุณสุวรรณา ตลอดจนพี่และเพื่อนนิสิตภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ

บทที่

1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.8 วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 อุดมทรรศน์กับปริจเฉท.....	7
2.1.1 อุดมทรรศน์ (ideology)	7
2.1.2 ปริจเฉท (discourse)	9
2.1.3 การวิเคราะห์ปริจเฉทเชิงวิพากษ์ (critical discourse analysis – CDA)	11
2.2 บทบาทและอิทธิพลของสื่อมวลชน.....	14
2.2.1 อิทธิพลของหนังสือพิมพ์ต่อทัศนคติของคนในสังคม.....	14
2.2.3 สื่อมวลชนกับการเสนอข่าวความขัดแย้งระหว่าง กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ.....	16

3 การนำเสนอเหตุการณ์จลาจลในประเทศกัมพูชา พ.ศ. 2546	
ในหนังสือพิมพ์รายวันไทย.....	20
3.1 ปริมาณและรูปแบบการนำเสนอ.....	21
3.1.1 ปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอ.....	21
3.1.2 รูปแบบการนำเสนอ.....	22
3.2 เปรียบเทียบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ 2 ประเภท.....	26
4 กลวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมการณ์.....	36
4.1 การใช้ถ้อยคำ.....	36
4.1.1 การใช้ถ้อยคำเพื่ออ้างถึง.....	37
4.1.2 การใช้ถ้อยคำบรรยายพฤติกรรม.....	53
4.2 การใช้สมญานาม.....	67
4.3 การใช้โครงสร้างทางวาทศิลป์.....	71
4.3.1 อุปลักษณ์.....	71
4.3.2 บุคลาธิษฐาน.....	78
4.3.3 การอ้างถึงนอกตัวบท.....	79
4.3.4 คำถามวาทศิลป์.....	93
4.3.5 สำนวน.....	95
4.4 การใช้ข้อสมมติเบื้องต้นเป็นเครื่องมือ.....	99
4.5 การใช้รูปประโยค.....	103
4.6 การอ้างคำกล่าวของบุคคลอื่น.....	104
4.7 การเล่าเรื่อง.....	105
4.8 การใช้เครื่องหมายวรรคตอน.....	107
4.9 การตัดและเน้นข้อความ.....	114
5 อุดมการณ์เกี่ยวกับ “เขมร”.....	116
5.1 การเสนอภาพ “เขมร” ในบริบทหนังสือพิมพ์รายวันไทย.....	116
5.1.1 “เขมร” ด้อยปัญญา.....	117
5.1.2 “เขมร” ป่าเถื่อน.....	118

5.1.3 "เขมร" เป็นศัตรูของชาติ.....	121
5.1.4 "เขมร" ต้องพึ่งไทย.....	123
5.1.5 "เขมร" ไร้ใจไม่ได้.....	126
5.2 อุดมทรรคน์เกี่ยวกับ "เขมร" ในปริจเฉทหนังสือพิมพ์รายวันไทย.....	130
6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	134
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	134
6.2 อภิปรายผล.....	139
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	142
รายการอ้างอิง.....	143
ภาคผนวก.....	148
ประวัติผู้เขียน.....	153

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

ตาราง 3.1 ปริมาณข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุจลาจลเผาสถานทูตไทยในกัมพูชา.....	22
ตาราง 3.2 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุจลาจลเผาสถานทูตไทยในกัมพูชา.....	24
ตาราง 4.1 คำอ้างถึงที่ใช้นำเสนอเหตุการณ์จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกัมพูชา.....	50
ตาราง 4.2 คำบรรยายพฤติกรรมที่ใช้นำเสนอเหตุการณ์จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทย ในกัมพูชา.....	65

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิ 3.1 ปริมาณการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุจลาจลฯ..... 23